

ҮНИЙН ДҮНГИЙН 50 ХУВИЙГ НЬ БУЦААН ТӨЛӨХ ТӨМС, ХҮНСНИЙ НОГООНЫ ТЕХНИКИЙГ ТОДОРХОЙЛОХ БАРИМТ БИЧИГ

А. ЕРӨНХИЙ ЗҮЙЛ

1. Зорилго

"Хүнсний хангамж, аюулгүй байдлыг хангах талаар авах зарим арга хэмжээний тухай" Монгол Улсын Их Хурлын 2022 оны 36 дугаар тогтоолыг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөний 3.3.2 дахь заалт "Төмс, хүнсний ногооны үйлдвэрлэлийн механикжуулалтыг сайжруулах, техник, технологийн шинэчлэл хийх зорилгоор тухайн жилд худалдан авсан техникт 50 хувийн хөнгөлөлт үзүүлэх" арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд чиглэгдэнэ. Зөвхөн тухайн онд шинэ техник худалдан авсан нөхцөлд үнийн дүнгийн 50 хувийг буцаан төлөх хөнгөлөлт үзүүлнэ. 50 хувийн хөнгөлөлт нь 50.0 (тавин сая) төгрөг хүртэл байна.

2.Хамрах хүрээ

Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яамны Тариалангийн үйлдвэрлэлийн нэгдсэн цахим бүртгэлийн www.plant.mofa.gov.mn системд бүртгэлтэй төмс, хүнсний ногоо тариалдаг аж ахуйн нэгж, хуулийн этгээд, иргэн хамрагдана.

3.Төмс, хүнсний ногооны үйлдвэрлэлд ашиглах техник

Хүнс, хөдөө аж ахуй хөнгөн үйлдвэрийн яам нь Төмс, хүнсний ногооны үйлдвэрлэлийн техник, тоног төхөөрөмжийн технологийн шаардлагуудыг Монгол орны уур амьсгалын нөхцөлд тохируулан дараахь байдлаар тодорхойлж байна.

а/ Төмсний үйлдвэрлэлд:

Трактор. Хөдөлгүүрийн чадал /60-90/ м.х Зүтгэх хүчний 1,4 кН ангиллын дугуйт трактор байх,

Хөрсний үндсэн боловсруулалт хийх техник. Хөрсийг /20-30/ см гүнд хөмрүүлж хагалах анжис, /10-15/ см гүн боловсруулах хөрсний ротор байх,

Хөрсний өнгөц боловсруулалт хийх техник. Хөрсийг /4-9/ см гүн боловсруулах суман хутгат сийрүүлүүр, шүдэт болон дискэн борной байх,

Арчлах техник. Ургамал хамгааллын бодис цацах чиргүүлийн болон дүүжин шүршигч. Авцын өргөн /6-15/ м, уусмалын савны багтаамж /0,2-1,5/ тонн байх.

Борной. Төмс суулгасны дараа хог ургамлын цагаан соёо устгах, төмсний соёололтыг түргэтгэх /3-5/ см гүн боловсруулах, /1,4-4,2/ м өргөнтэй хөнгөн торон борной байх,

Мөр хоорондын сийрүүлэгч манагч. Төмс, хүнсний ногоог ургалтын явцад 2-3 удаа мөр хооронд /2-8/ см гүнд сийрүүлэлт хийж, хог ургамлыг устгах суман хутгат сийрүүлэгч хэрэглэх, төмс, бөөрөнхий байцааны тариаланд сийрүүлэгч манагч хэрэглэх. Сийрүүлэгч манагчийг эрдэс бордоо цацагчтай байж болно.

Бордоо, бууц цацах техник. Шингэн бордоог ургамал хамгааллын арга хэмжээтэй хамт нэгэн зэрэг хийх боломжтой чиргүүлийн болон дүүжин шүршигч. Авцын өргөн (6-15) м, уусмалын савны багтаамж (0,2-1,5) тонн байх, Компост болон эрдэс үрлэн бордоо, бууц, цацахад бункерийн багтаамж (0,6-1,8) м³ эзлэхүүнтэй, бордоог төвөөс зугтах хүчний үйлчлэлээр цацах өргөнийг (10-36) м хүртэл, бордооны нормыг (30-200) кг/га хүртэл тохируулах боломжтой, цацагчтай байх,

Бууц, компостыг (5-10) тн даацтай чиргүүлийн цацагчаар цацах, нормыг (5-50) тн/га хүртэл тохируулах боломжтой цацагч байх,

Бууц, компост ачигчийн шанаганы даац (1,0-1,5) тонн, ачигчийг хөдөө аж ахуйн бусад олон ажилд ашиглах зориулалттай ажлын эрхтнийг сольж угсрах боломжтой байх,

Бут цохигч-хэрчигч. Төмс хураахын өмнө төмсний хальс суулгаж болцыг идэвхижүүлэх, хураалтын ажлыг хөнгөвчлөх, хаягдлыг бууруулах зориулалттай бут цохигч хэрчигчийг хэрэглэх. Мөрийн тоо 1-4 байх,

Төмс ухагч. Мөр хоорондоо /70-90/ см зайтай төмсний бутыг ухах зориулалттай 1-2 мөрийн дүүжин эсвэл чиргүүлийн ухагч хэрэглэх. Хураалтын бүтээмжийг дээшлүүлэх боломжтой ялгах ширээтэй ухагч байх,

Төмс хураах комбайн. Мөр хоорондоо /70-90/ см зайтай төмсний бутыг ухах зориулалттай 1-2 мөрийн төмс хураах чиргүүлийн комбайн хэрэглэх. Бункерийн багтаамж /1,5-3,0/ м³, ялгах ширээтэй, тээврийн хэрэгслэлд ачих боломжтой байх,

Хураалтын дараахь боловсруулалтад шаардлагатай техник.

Төмс сортлогч. Хураасан төмсийг /10-35/ мм хүртэл, 45 мм голчтой, 55 мм голчтой, 55мм-ээс дээш голчтой ангилах ялгах ширээтэй, 15тн/цаг-аас багагүй бүтээмжтэй сортлогч байх.

6/ Хүнсний ногооны үйлдвэрлэлд

Трактор. Хөдөлгүүрийн чадал /25-90/ м.х Зүтгэх хүчний /0,6-1.4/ кН ангиллын дугуйт трактор байх,

/5-15/ м.х-тэй явган тракторыг 1 га хүртэл талбайтай өрхийн аж ахуй, хүлэмжийн хэрэглэх, (анжис, борной, үрлүүр, үрсэлгээ суулгагч, нийлэг хальс дэвсэгч, ухагч, төрөл бүрийн ногоо хураагч зэрэг ажлыг гүйцэтгэх зориулалттай агрегат угсардаг байх)

Хөрсний үндсэн боловсруулалт хийх техник. Сонгосон тракторын хүчин чадалд тохирсон, хөрсийг (20-30) см гүнд хөмрүүлж хагалах 2-3 корпустай анжис, (10-15) см гүн боловсруулах хөрсний ротор байх,

Хөрсний өнгөц боловсруулалт хийх техник. Сонгосон тракторын хүчин чадалд тохирсон, хөрсийг хөрсийг (4-9) см гүн боловсруулж хог ургамал устгах суман хутгат сийрүүлүүр, манагч, шүдэт болон дискэн борной хэрэглэх. Ургамал хооронд болон мөр хооронд сийрүүлэх, хог ургамал устгах гар ажиллагааг хөнгөвчилсөн дугуйт аралд угсарч сольдог олон ажиллагаат сийрүүлүүр байх,

Хүнсний ногооны үрлүүр. (1-8) мм голчтой үрийг тарихад зориулсан сольж угсрах катушкаатай, үрийг /0.5-16/ кг/га нормоор тохируулах дамжуулгатай, үрийг (1-2,5) см гүнд үр суулгах сошникин тохируулгатай механик болон хийн үрлүүр байх, Үрлүүр нь нийлэг хальс дэвсэгчтэй, дуслын болон нэвчүүлэх усалгааны хоолой суулгах дамарт дамжуулгатай, байж болно. Хүлэмж болон бага талбайд явган тразорт угсрах эсвэл дугуйт аралд угсарч ажиллуулах түрдэг үрлүүр ашиглаж болно,

Төл сонгино, сармис суулгагч. /1,5-3,0/ см голчтой төл сонино, сармисны хумсыг /5-10/ см зайтай, /1,5-5,0/ см гүнд суулгах тохируулга хийх боломжтой 2-8 мөрийн суулгагчийг байх,

Үрсэлгээ шилжүүлэн суулгагч. Байцаа, сонгинын үрсэлгээг ил талбайд 2-6 мөрөөр шилжүүлэн суулгах зориулалттай хавчаартай цант катушкаатай эсвэл хоовонгоос үрсэлгээг хөрсний хамт суулгах тавагт хуваарилагчтай, үрсэлгээний үндсийг 3-10 см гүнд суулгах сошник, манагчтай, суулгагчийг хэрэглэх. Суулгагч нь үрсэлгээг суулгахдаа услах, нийлэг хальсан хучлагтай талбайд тохирсон нэмэлт тоноглолтой байх,

Арчлах техник.

Ургамал хамгааллын бодис цацах чиргүүлийн болон дүүжин шүршигч. Авцын өргөн /6-15/ м, уусмалын савны багтаамж (0,2-1,5) тонн байх.

Мөр хоорондын сийрүүлэгч манагч. Хүнсний ногоог ургалтын явцад 2-3 удаа мөр хооронд (2-8) см гүнд сийрүүлэлт хийж, хог ургамлыг устгах суман хутгат сийрүүлэгч хэрэглэх, байцааны тариаланд сийрүүлэгч манагч хэрэглэх. Сийрүүлэгч манагчийг эрдэс бордоо цацагчтай байж болно,

Бордоо, бууц цацах техник. Шингэн бордоог ургамал хамгааллын арга хэмжээтэй хамт нэгэн зэрэг хийх боломжтой чиргүүлийн болон дүүжин шүршигч. Авцын өргөн (6-15) м, уусмалын савны багтаамж (0,2-1,5) тонн байх

Компост болон эрдэс үрлэн бордоо, бууц, цацахад бункерийн багтаамж (0,6-1,8) м³ эзлэхүүнтэй, бордоог төвөөс зугтах хүчний үйлчлэлээр цацах өргөнийг (10-36) м хүртэл, бордооны нормыг (30-200) кг/га хүртэл тохируулах боломжтой байх,

Бууц, компостыг (5-10) тн даацтай чиргүүлийн цацагчаар цацах, нормыг (5-50) тн/га хүртэл тохируулах боломжтой цацагч хэрэглэх.

Бууц, компост ачигчийн шанаганы даац (1,0-1,5) тонн, ачигчийг хөдөө аж ахуйн бусад олон ажилд ашиглах зориулалттай ажлын эрхтнийг сольж угсрах боломжтой байх,

Үндэс үрт хүнсний ногооны ухагч. Хүрэн манжин, шар манжин, шар лууван, бөөрөнхий сонгино, сармис хураах ажлыг хөнгөвчлөх зориулалттай, (70-140) см өргөн туузаар хүнсний ногоог хураах ухагч байх,

Хүнсний ногоо хураах комбайн. Манайд одоогоор нэвтрээгүй байгаа боловч олон улсад хэрэглэж байгаа лууван, байцаа, богино өргөст хэмх, манжин хураах 1-2 мөрийн зориулалтын комбайн хэрэглэх.

Хүлэмжийн болон бага талбайд мотоблокод угсарч ногоон сонгино, навчит ногоо хураах хураагч хэрэглэх.

Хураалтын дараахь боловсруулалтад шаардлагатай техник.

Төл сонгиныг 30 мм, 25 мм, 15мм голчтойгоор ялгах, савлах сортлогч хэрэглэх,

Байцаа ялгаж ангилах ширээ,

Шар болон хүрэн манжин, шар лууван ялгаж ангилах ширээ, угааж, савлах, жинлэх шугамтай сортлогчийг хэрэглэх.

Ногоон сонгино, навчит, амтлагч ногоог ялгаж, боож савлах жинлэж шошголох ширээ хэрэглэх.

Монгол Улсын Тариалангийн тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.2 дахь хэсэгт заасан Тариалангийн үйлдвэрлэлийн техникийн худалдааг сургалт, хангамж, сэлбэгийн засвар үйлчилгээний тогтолцоог бүрдүүлсэн, мэргэжлийн хүний нөөцтэй, үйлдвэрлэгчийн итгэмжлэлтэй хуулийн этгээдээс техникийг сонгон худалдаж авна.

- 4. Үнийн дүнгийн 50 хувийн хөнгөлөлт эдлэхэд бүрдүүлэх баримт**
- Үнийн дүнгийн 50 хувийн хөнгөлөлтөд хамрагдах хүсэлт, Монгол Улсын Тариалангийн тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.2 дахь хэсэгт заасан Тариалангийн үйлдвэрлэлийн техникийн худалдааг сургалт, хангамж, сэлбэгийн засвар үйлчилгээний тогтолцоог бүрдүүлсэн, мэргэжлийн хүний нөөцтэй, үйлдвэрлэгчийн итгэмжлэлтэй хуулийн этгээдээс шинэ техникийг худалдан авсныг нотлох татварын төлбөрийн цахим бүртгэлийн И-баримт, борлуулагчаас олгосон техникийн хувийн хэргийн хамт ирүүлнэ.

5.Арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд тавих хяналт

Тариалангийн үйлдвэрлэлийн нэгдсэн цахим бүртгэлийн www.plant.mofa.gov.mn системд бүртгэлтэй төмс, хүнсний ногоо тариалдаг аж ахуйн нэгж иргэн эсэх,

Техникийн сонголтыг энэ баримт бичгийн 3-р бүлэгт заасан тодорхойлолтод нийцэж байгаа эсэх,

Тариалангийн тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.2 дахь хэсэгт заасан борлуулагчаас худалдан авсан эсэх,

Тариалангийн тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.2 дахь хэсэгт заасан борлуулагчид үгсэн нэгдэж, үнийн дарамт үүсгэхээс урьдчилан сэргийлж Шударга өрсөлдөөн хэрэглэгчдийн төлөө газар хүсэлт хүргүүлж хяналт хийх,

6.Арга хэмжээний явцын болон үр дүнг сурталчлах, тайлагнах

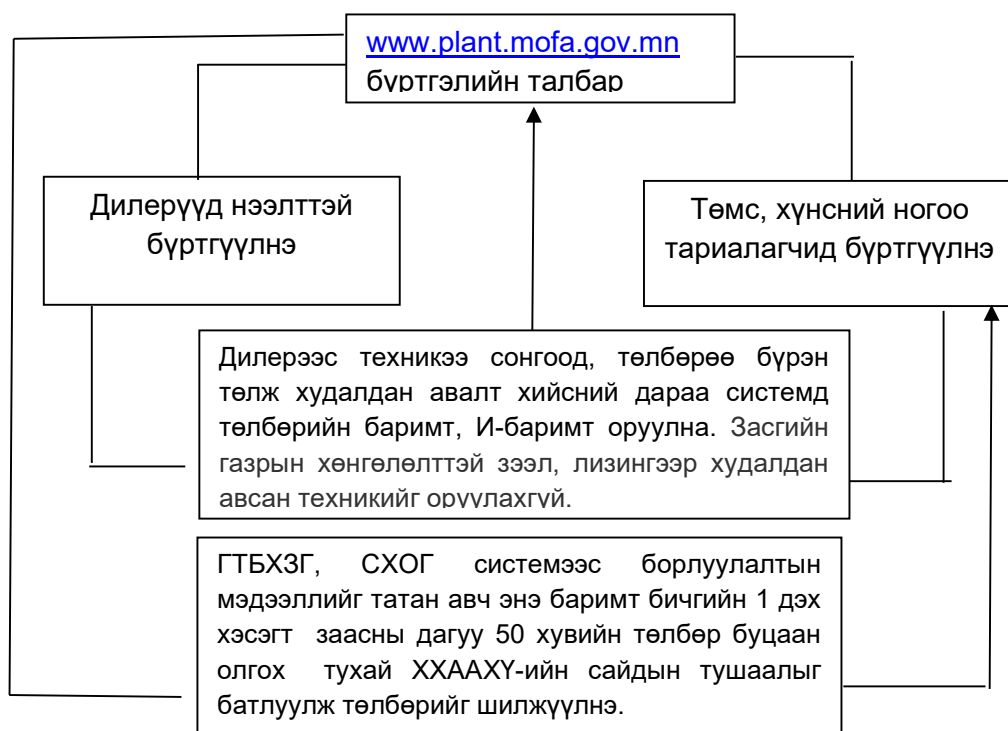
Үнийн дүнгийн 50 хувийг нь буцаан төлөх арга хэмжээг зохион байгуулахдаа өдөр тутмын хэвлэл, яамны вэбсайт, цахим системээр нийтэд зарлан мэдээлнэ.

Үнийн дүнгийн 50 хувийн төлбөрийг буцаан олгохдоо Газар тариалангийн бодлогын хэрэгжилтийг зохицуулах газар Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яамны Төрийн нарийн бичгийн даргын тушаалыг батлуулж төлбөрийн хөнгөлөлтийг олгох шийдвэрийг гаргуулна. Шаардлага хангаагүй хүсэлтийг буцаана. Худал мэдээлэл, бүрэн бус баримт бүрдүүлж ирүүлсэн бол хариуцлагыг борлуулагч аж ахуйн нэгж хүлээнэ.

Арга хэмжээний явц тайланг нийтийн хэвлэл мэдээллийн хэрэгслэлээр сурталчилна.

7. Арга хэмжээг цахимаар хэрэгжүүлэх схем

Тариалангийн үйлдвэрлэлийн нэгдсэн цахим бүртгэлийн www.plant.mofa.gov.mn системээр арга хэмжээг бүртгэж хэрэгжүүлэх схемийг дараахь байдлаар тодорхойлж байна.

**8.Үнийн 50 хувь
хөнгөлөх техникийг
бүртгэх**

Тариалангийн үйлдвэрлэлийн нэгдсэн цахим бүртгэлийн www.plant.mofa.gov.mn системд шинээр худалдан авсан тракторын тээврийн хэрэгслэлийн гэрчилгээний хуулбарыг тариаланч оруулна. Техникийн үнийг төлсөн банкны төлбөрийн даалгаврын нэг хувийг (шар өнгөтэй төлбөрийн даалгаврын хуулга) ХХААХҮЯ-ны ГТБХЗГ-т хүргүүлнэ. Засгийн газрын хөнгөлөлттэй зээл, лизингээр худалдан авсан техникт хөнгөлөлт үзүүлэхгүй.

Дутуу баримт ирүүлсэн тариаланчийн хүсэлт буцаж бүртгэлийн эцсийн дараалалд орно.